

Concept Verkiezingsprogramma

CDA Waterschap Hollandse Delta

Om ons klimaat kun je niet heen!

CDA

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	3
2. Veilig water	6
3. Schoon water	7
4. Voldoende water	8
5. Betaalbaarheid en organisatie	9
6. Duurzaamheid	10

1. Inleiding

Het waterschap is Nederlands oudste vorm van een bestuur. De noodzaak van samenwerking stond eeuwenlang voorop. Zonder samenwerking houdt niemand droge voeten de onze rivierendelta. Natuur, landbouw, recreatie en bewoning komen steeds dichterbij elkaar en het veranderende klimaat eist ondertussen meer ruimte voor water. Deze uitdagingen vragen meer dan ooit om samenwerking tussen inwoners, maatschappelijke verbanden en de overheid. Niet morgen, maar vandaag!

Nederland is een goed draaiende economie met een groot deel onder de zeespiegel. Goed waterbeheer door de functionele overheid is daarbij cruciaal. Daarom staat het CDA meer dan ooit achter de waterschappen.

Water is essentieel voor leven. Voor inwoners, ondernemers, maar ook voor de flora en fauna die in onze regio zo uniek is. Voor de toekomst van onze (klein)kinderen en de wereld waarin zij leven, voelt het CDA verantwoordelijkheid voor een goede waterbalans. Niet te veel water, waardoor we natte voeten krijgen, maar ook niet te weinig, waardoor het leven uit onze regio verdwijnt. Daarnaast is het van belang dat het water van goede kwaliteit is. Deze kwaliteit is zowel biologisch gezuiverd als voldoende zoetwater. Niet alleen voor het waterleven op zich, maar ook voor ons drinkwater en het verbouwen van voedsel.

Waterschap is de samenleving

Het waterschap is geen geïsoleerd bestuurlijk orgaan dat zich alleen richt op haar kerntaken, zoals veiligheid, voldoende zoet en schoon water. Daarbij streeft het waterschap naar permanente verduurzaming bij de uitoefening van deze kerntaken. Het waterschap geeft de kaders aan voor deze kerntaken. De realisatie en de inrichting daarvan gaat in samenspraak met de omgeving: gemeenten, burgers, recreanten, agrariërs en omwonenden.

Tot de kerntaken behoort ook verantwoordelijkheid nemen in het reguleren van de gevolgen van de klimaatveranderingen en bodemdaling. Denk hierbij aan meer neerslag, periodes van droogte, storm en de opwarming van de aarde. Meer dan voorheen is samenwerking en afstemming met gemeenten, provincies, bedrijfsleven en burgers absoluut noodzakelijk om maatregelen inzichtelijk en uitvoerbaar te maken.

Het CDA vindt het belangrijk dat de waterschappen open in de samenleving staan. Wij willen een waterschap dat ruimte geeft aan de deskundigheid en betrokkenheid van inwoners en dat gebruikmaakt van de innovatieve kennis van bedrijven en instellingen. Een waterschap dat effectief en efficiënt samenwerkt met andere overheden.

De CDA-fractie luistert naar belanghebbenden, stuurt op het juiste evenwicht tussen lange en korte termijn visie en doelen.

Kernwaarde en onze vier beloften

Rentmeesterschap is de basis voor het handelen van CDA-fracties in het waterschapsbestuur. Vanuit een besef van verbondenheid tussen de generaties voelt het CDA zich geroepen tot zorg voor natuur en cultuur. Goed waterbeheer is voor het CDA menens. Daarom doen we vier beloften:

1. Niet morgen, maar vandaag beginnen met de uitdagingen vanuit de klimaatverandering.

Waterschappen zijn dé partner van het kabinet als het gaat over klimaatadaptatie (veilig), circulaire economie (schoon water) en energietransitie (voldoende):

- We zien dat de klimaatverandering sneller gaat dan verwacht. De extreme buien die voorspeld waren voor over 30 jaar doen zich nu al voor. Het CDA vindt dat

waterschappen samen met gemeenten hierin het voortouw moeten nemen om de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen.

- Vanuit rentmeesterschap voor onze aarde is het belangrijk om goed om te gaan met de grondstoffen die we uit de bodem halen. Deze grondstoffen raken uitgeput. Het CDA wil vanuit dit perspectief grondstoffen die nu verloren gaan terugwinnen en het gebruik daarvan verminderen.
- Hollandse Delta moet in 2030 energieneutraal zijn, om zo actief bij te dragen aan positieve klimaatverandering.

2. Waterschappen hebben vanwege de directe belastinginning een unieke positie, daarom wil het CDA zorgvuldig omgaan met waterschapsbelastingen.

Het CDA blijft staan voor betaalbaarheid van waterschapstaken en lage lasten voor burgers. Die verantwoordelijkheid voelt het CDA naar haar kiezers en achterban. Dat heeft echter ook een keerzijde, als je teveel op betaalbaarheid en goedkoopste oplossing focust dan loop je het risico dat je het echte probleem uit de weg gaat. Besef dat investeren vaak meer economische potentie in een gebied realiseert en je zo ook veel terugverdient.

3. De eeuwenoude noodzaak tot samenwerken tussen samenleving, natuur, landbouw, stad, recreatie en bewoning blijft.

Het waterschap stelt zich duidelijk en zichtbaar op in de samenleving. De tijd dat het waterschap in de luwte kon blijven opereren is voorbij. Waterschappen moeten daarom zelfstandig de taken in het waterbeheer oppakken. Het waterschap als zodanig hoeft niet te concurreren met andere opgaven in het publieke domein, maar kan deze aanvullen.

Samenwerking met alle relevante partners is cruciaal. Zolang de focus gericht is op de lange termijn durven we daarbij ook naar onconventionele vormen van samenwerking te kijken. De focus van het waterschap ligt op de stad, het platteland, de recreatie en de natuur. Het is niet of-of, maar en-en. Ieder gebied kent eigen problematieken. Om de verbinding tussen deze thema's goed te kunnen benaderen wil het CDA kennis en kunde voor waterbeheer in het stedelijk gebied verstevigen. Het CDA heeft oog voor het culturele erfgoed van de waterschappen. Ook zetten waterschappen hun expertise van het water internationaal in. Door het uitwisselen van kennis en het bieden van noodhulp in geval van rampen.

4. De bestuursstijl van het waterschap is open en naar buiten gericht.

Het CDA werkt vanuit het mensbeeld dat wat goed is voor de ander, ook goed is voor het individu. Dat betekent voor het waterschapswerk dat zij altijd in samenspraak met betrokkenen en de omgeving haar taak wil invullen en veranderingen aan wil gaan. Bijvoorbeeld door als waterschap de waterveiligheidsopgave te schetsen en de ruimtelijke inpassing vervolgens met de omgeving ontwerpen. Communicatie met directbetrokkenen vinden we als CDA belangrijk, maar ook naar onze inwoners, bedrijven en het onderwijs. Medewerkers en bestuurders van het waterschap zijn ambassadeurs van het waterschapswerk. Zij dragen uit wat het waterschap doet, waar wij voor staan en wat de doelen zijn.

Het CDA wil dat het waterschap samen met de omgeving haar taak oppakt. Alleen dan kun je rekening houden met de karakteristieken van het gebied. Veranderingen moeten zo worden aangepakt dat die zich verbinden met de waarden van de regio. Ieder gebied heeft zijn eigen waarden.

Daar waar burgers taken zelf kunnen oppakken, wil het CDA dat stimuleren vanuit het zelforganiserend vermogen van de samenleving. Ontzorgen is niet altijd goed. Participatie en initiatieven gaan we stimuleren en faciliteren.

Water over de grens

Water trekt zich niets aan van landsgrenzen en Nederland heeft als benedenstrooms gelegen land bij uitstek belang bij een aanpak van waterproblemen op het niveau van grensoverschrijdende stroomgebieden.

Schoon water in de grensoverschrijdende rivieren en waterlopen, hoogwaterbescherming voor Nederlandse burgers in de regionale riviersystemen, maar ook de uitdagingen van de klimaatverandering zijn onderwerpen die de waterschappen met de Duitse en Belgische partners verder op moeten pakken. Denk hierbij aan het waarborgen van veiligheid en voorkomen van overlast bij hoogwatersituaties zoals deze zich de afgelopen jaren regelmatig hebben voorgedaan.

De toenemende perioden van droogte en watertekorten vragen om nieuwe oplossingen en een gebiedsgerichte aanpak op stroomgebiedsniveau, waarbij de grens geen belemmerende factor mag zijn.

Internationale samenwerking

De waterschappen delen de eigen kennis en expertise ook met andere landen om het waterbeheer aldaar op orde te krijgen. Ze worden hierin financieel ondersteund door het Rijk. De waterschappen leren hier ook zelf van en vergroten zo de eigen innovatiekracht. Voor medewerkers is het een kans om in een andere context nieuwe ideeën en ervaringen op te doen, waar het eigen waterschap weer van profiteert. Het maakt het Waterschap ook tot een aantrekkelijke werkgever, zeker voor jonge mensen zonder de ervaren en oudere medewerker uit het oog te verliezen.

2. Veilig water

Het waterschap werkt aan veiligheid. Het voorkomen of beperken van de gevolgen van overstromingen en wateroverlast hoort bij de taken. Het CDA vindt dat de komende jaren de focus van 'kosten wat het kost voorkomen van overstromingen' meer moet verschuiven, daar waar dat kan, naar het opvangen van de gevolgen ervan. Van alleen maar investeren in dijkverzwaringen naar een meer natuurlijke inrichting van het landschap waarin water kan worden vastgehouden of zonder grote gevolgen kan overlopen. Veiligheid voor de burgers blijft hierbij ten allen tijde het uitgangspunt.

Het CDA wil werken aan een veerkrachtig en robuust watersysteem dat de gevolgen van klimaatverandering, zeespiegelstijging en bodemdaling aan kan. Hollandse Delta beheert ruim 800 km aan dijken, duinen en kades. De eerste zorg is de primaire keringen welke ons beheersgebied blijvend en duurzaam beschermen tegen overstromingen. Hierbij is het Deltaprogramma Waterveiligheid uitgangspunt.

Mede als gevolg van toenemende stormen is de natuurlijke uitstroom via de rivieren niet meer voldoende gegarandeerd, capaciteit van de uitwaterende sluizen en gemalen hierop aan te passen.

Bij het uitvoeren van het oevers- en kaden programma willen we de Kaderrichtlijn Water-inrichtingsmaatregelen (KWR) en het recreatief medegebruik ten volle benutten met als voorwaarde dat iedere betrokken partij haar eigen financiële verantwoordelijkheid neemt. We leven in het gebied van waterschap Hollandse Delta in één van de veiligste rivierdelta's ter wereld en dat willen we graag zo houden.

In het kader van waterveiligheid heeft versterking van onze dijken de hoogste prioriteit. Veiligheid voor mensen en dieren die achter de dijk wonen en leven. Veilige dijken zijn ook van groot economisch belang. Dijkversterking in combinatie met meer ruimte voor water en het benutten van meekoppelkansen voor andere functies in de betreffende gebieden zoals wonen, recreatie en natuur. Het CDA wil de bewoners optimaal betrekken bij de inrichting van het gebied. De dijk is van ons allemaal!

Dit betekent concreet:

- Het waterschap werkt actief aan het waterbewustzijn van de burgers en belanghebbenden.
- Bij het oevers-en kaden programma worden KRW-inrichtingsmaatregelen en recreatief medegebruik benut.
- Met andere overheden inzetten op het voorkomen van blauwalg om zo kwaliteit zwemwater in hete zomers te maximaliseren.
- De watersystemen worden kosteneffectief, robuust, veerkrachtig, klimaatbestendig en ecologisch verantwoord ingericht.
- Bij het ontwikkelen en uitvoeren van plannen voor waterbergingen zoveel mogelijk goede landbouwgrond ontzien, waarbij stapeling van functies de voorkeur heeft.
- Maximaal inzetten op innovatieve technieken bij dijkversterking.
- Vanwege de verwachte zeespiegelstijging heeft het aanpassen van de hoogte en sterkte van de zeedijken de hoogste prioriteit.
- Het CDA wil verder investeren in het bufferen en gecontroleerd vasthouden van (zoet)water. Dit kan door het creëren van voldoende berging van water. Ook dijken van de rivieren, kanalen en waterpartijen in stedelijk gebied zullen hiertoe verder moeten worden verzaamd. Een aandachtspunt is ook het op diepte houden van de watergangen door bijvoorbeeld het baggeren voor een goede afstroming van het water.
- Het CDA vindt het van groot belang dat de calamiteitenprogramma's en -scenario's voor waterveiligheid en wateroverlast door de verschillende overheden up-to-date worden gehouden en regelmatig worden geoefend.

3. Schoon water

Schoon oppervlaktewater is van belang voor bewoners in de stad, voor land- en tuinbouw en voor planten en dieren. Het CDA wil een gezond leefmilieu en zet zich daarom in voor een verdere verbetering van de waterkwaliteit, met de nadruk op preventie.

Het waterschap zorgt voor een goede waterkwaliteit en zuivert daartoe dagelijks het afvalwater van huishoudens en bedrijven in het beheergebied. Het doel is vooral om de kosten van het verwerken van afvalwater voor de burger verder te optimaliseren en tegelijkertijd de kwaliteit op peil te houden.

Uitdaging voor de komende jaren is het sluiten van kringlopen in de waterketen en het (terug) winnen van energie en grondstoffen uit het afvalwater, evenals het verminderen van de hoeveelheid slib. Daartoe werkt het waterschap samen met anderen aan innovatieve technieken. Duurzaamheid en doelmatigheid gaan hierbij hand in hand.

'Nieuwe' verontreinigingen, zoals medicijnresten, microplastics en resistente bacteriën staan de komende jaren hoog op de agenda. Voorkomen moet worden dat deze stoffen via het afvalwater in het oppervlaktewater terecht komen. Hiertoe wordt ook in Europees verband samengewerkt want verontreinigingen in het water kennen vaak geen grenzen. Daarnaast verkennen waterschappen de mogelijkheden om met nageschakelde technieken op de zuivering medicijnresten en andere ongewenste stoffen te verwijderen.

Kortom: Het CDA wil dat de waterschappen blijven werken aan natuurlijk en ecologisch gezond water. Het is in ieders belang dat planten en dieren in het water kunnen blijven leven. We vinden het daarom bijvoorbeeld belangrijk om watergangen, conform de Europese kaderrichtlijn water, duurzaam in te richten en zo nodig vispassages aan te leggen. Dit zorgt, behalve voor meer waterberging, voor een grotere variatie aan flora en fauna, gezonde populaties en een gezonder milieu. Daar kunnen bewoners en recreanten vervolgens van genieten. Schoon grond- en oppervlaktewater is bovendien een duurzame bron voor de drinkwatervoorziening.

Dit betekent concreet:

- Samen met gemeenten wordt gewerkt aan een betere afstemming tussen de riolering- en zuiveringstaak.
- Daar waar nog gemengde rioolstelsels liggen wordt schoon regenwater (in samenwerking met gemeenten) afgekoppeld en niet langer afgevoerd naar de rioolwaterzuivering. Dit is mede van belang met het oog op de frequenter en heviger buien ten gevolge van klimaatverandering.
- Er wordt actief naar duurzame oplossingen gezocht voor afvalwater.
- Een bronaanpak ontwikkelen om medicijnresten, microplastics en resistente bacteriën uit het oppervlaktewater te houden.
- Het (terug) winnen van energie en grondstoffen uit het afvalwater.
- Met de agrarische sector werkt het waterschap samen om de emissies van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen naar het oppervlaktewater te verminderen.
- In stedelijk gebied worden terreinbeheerders en bewoners door het waterschap gestimuleerd om chemievrij onkruidbeheer toe te passen.
- Met de zorgsector wordt samengewerkt om de hoeveelheid medisch/chemisch afval dat in het afvalwater terecht komt te reduceren.

4. Voldoende water

Het CDA zet zich in voor een zorgvuldig gebruik van water door iedereen. Maatregelen om water vast te houden zijn nodig, evenals het stimuleren van innovaties van watertoediening en hergebruik van water om verspilling tegen te gaan. Ook het benutten van wateropslag in de bodem en meer ruimte voor water, om zo ook in het kader van klimaatadaptatie meer ruimte te hebben voor opvang bij heftige buien.

Het waterschap moet zich inzetten voor een goed en robuust waterbeheer om bij dreigende wateroverlast zowel in het landelijk als stedelijk gebied snel water af te voeren. Ook zal er meer ruimte nodig zijn voor waterberging in zowel stedelijk gebied als het buitengebied. Meer groen (zoals groene daken) en vasthouden van water leidt tot verkoeling en kan hittestress tegen gaan. Samen met gemeenten actief oplossingen creëren en faciliteren voor reductie van verhard oppervlak in de bebouwde omgeving.

Het CDA vindt dat het recreatief medegebruik moet worden benut en gestimuleerd. Dit wordt in overleg met de belangenverenigingen (sportvissers en recreatievaart) vastgelegd en uitgevoerd, zodat iedereen kan genieten van onze watergangen en plassen.

Daar waar mogelijk werkt het waterschap mee aan het op peil houden van de drinkwatervoorziening en het beschermen van de drinkwatervoorraad in de ondergrond. Om de economische en ecologische waarde van de gronden in de kustgebieden te behouden zullen we ons ook moeten inzetten om de verzilting tegen te gaan. Deze neemt toe door de zeespiegelstijging en bodemdaling. Voldoende beschikbaarheid van zoet water is van essentieel belang voor de agrarische sector in onze delta. Slim samen werken met Rijkswaterstaat is hiertoe een randvoorwaarde.

Exoten

Als gevolg van import en gebruik in particuliere vijvers verstoren exoten steeds meer het ecosysteem in het oppervlaktewater. De water aan- en afvoer wordt belemmerd en het recreatief gebruik van het oppervlaktewater wordt verstoord. Vroegtijdige signalering en aanpak is nodig om de gevolgschade te voorkomen en de kosten te beperken.

Industrie

Verskillende bedrijfstakken maken gebruik van oppervlaktewater voor hun productieproces. Denk hierbij aan de verwerkers van landbouwproducten. Hiervoor is voldoende en schoon water een randvoorwaarde. De kwaliteit van het gezuiverde water van de rioolwaterzuiveringen kan door geavanceerde procesregelingen steeds beter worden beheerst. Hierdoor is het ook steeds beter geschikt als industriewater.

Dit betekent concreet:

- Bij inrichting van stedelijk gebied dient aandacht te zijn voor tijdelijke opslag van water in de vorm van aanleg van waterpleinen maar ook verlaagde aanleg van de straat.
- Verdroging van natuurgebieden willen we tegengaan door het meer vasthouden van water en slim omgaan met stuwen in het gebied.
- Om hittestress tegen te gaan is meer ruimte voor water en groen in het stedelijk gebied nodig, wat als neveneffect ook de leefbaarheid en noodzakelijke berging van water heeft.
- Het gebruik van groene daken en waterbergingen in woonomgevingen stimuleren.
- Het stimuleren van recreatief medegebruik.
- Gevolgschade door exoten te beperken door een vroegtijdige aanpak te ontwikkelen, te werken aan bewustwording van dit probleem bij het grote publiek en een verbod op import en handel van exoten o.a. via detailhandel.
- Samen met gemeenten, provincies en het Rijk ervoor zorgdragen dat er, ook in periodes van grote droogte, voldoende zoet water beschikbaar is voor de land- en tuinbouw in de regio.

5. Betaalbaarheid en organisatie

Het CDA wil dat er doelmatig en verantwoord met uw geld wordt omgegaan. Dat betekent dat we transparant willen zijn: wat geven we waaraan uit? Dat moet voor iedereen zichtbaar zijn. Rekeningen mogen niet worden doorgeschoven naar toekomstige generaties. Als de inkomsten niet toereikend zijn om alle plannen te betalen zullen ambities moeten worden bijgesteld, getemporiseerd of soberder uitgevoerd.

Het CDA is gebrand op een doelmatig, doeltreffend en rechtmatig handelend bestuur. Dit geldt uiteraard voor de gehele organisatie. Transparantie en verantwoording zijn daarbij leidende begrippen.

Rapport 'Waterschapsbelastingen: klaar voor de toekomst'

De Commissie Aanpassing Belastingstelsel heeft haar (concept)rapport 'Waterschapsbelastingen: klaar voor de toekomst' gepresenteerd. De kern van dit voorstel is dat het hart van het huidige belastingstelsel met de watersysteemheffing, zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing blijft behouden. Het CDA staat achter de intentie om de belastingbeginselen dat de gebruiker en diegenen die de kosten veroorzaken betalen, beter toe te passen. Ook moet de aanpassing leiden tot een betere ondersteuning om uitdagingen als klimaatverandering, energietransitie en circulaire economie verder te brengen. Het CDA constateert ook dat er in de voorstellen een spanning zit op profijtbeginsel versus het solidariteitsbeginsel, in relatie tot de aard van een gebied en waterschap.

Dit betekent concreet:

- Bij investeringen durven waterschappen nieuwe waarden te ontwikkelen, bijvoorbeeld door een rioolwaterzuiveringstaak te zien als bron voor grondstoffen en energie (circulaire economie). Wij schuwen discussies over een verdienmodel voor waterschappen hierin niet. Daar waar dit door wet- en regelgevingen beperkt wordt, zoekt het CDA de landelijke overheid op om dit te veranderen.
- Om voldoende investeringen te kunnen blijven doen moet er constant gestreefd worden naar hogere efficiëntie en kostenbesparing. Het CDA vindt dat er zuinig met middelen moet worden omgegaan (ook als die middelen van andere overheden komen).
- Lastenverzwaring en tariefstijging moet zoveel mogelijk beperkt worden, al is een discussie hierover nooit te voeren zonder de vraag te stellen welke kerntaken het waterschap moet uitvoeren.
- Solidariteit staat hoog in het vaandel, maar ook dat de kostenveroorzaker zelf betaalt.
- Het CDA is voorstander van een passend kwijtscheldingsbeleid.
- Vanuit de gedachte 'meer samenleving, minder overheid' werken we aan een efficiëntere organisatie, waarbij aansluiting met de samenleving centraal staat.
- Door de koppeling met andere projecten in de openbare ruimte, het zogenaamde 'werk met werk' te maken, zorgt het waterschap voor kostenreductie en toename van de kwaliteit van de leefomgeving.
- Om het voorziene tekort aan technisch personeel het hoofd te bieden wil het CDA stevig inzetten op een kennisintensieve en uitdagende sector, dit te bereiken door het aanbieden van een opvolgende ontwikkelingslijn in de watersector.

6. Duurzaamheid

Het CDA is voor duurzaam waterbeheer. Waterschappen zetten zich actief in voor het behoud van grondstoffen en schoon water in een gezonde natuur met voldoende biodiversiteit. Dat vraagt dat we verder kijken dan ons eigen belang en onze eigen tijd. Beheren en beheersen zijn niet voldoende. Om een betere samenleving achter te laten zijn inspanning, creativiteit en innovatie nodig.

Uitgangspunten daarbij zijn een optimale balans tussen mens, aarde en het profijtbeginsel, maar ook met de nadruk op de circulaire economie waarbij het behoud van grondstoffen de basis is.

Het CDA zet door onderzoek en de toepassing van nieuwe technieken in op de terugwinning van grondstoffen. Bij de huidige wijze van zuiveren gaan belangrijke grondstoffen verloren. Stoffen als fosfaat, stikstof. Daarnaast zijn bijvoorbeeld ook bio plastic en cellulose stoffen die kunnen worden teruggewonnen en hergebruikt als grondstof. Alles is gericht op het volledig circulariteit van Hollandse Delta in 2050.

De waterschappen leveren een belangrijke innovatieve bijdrage aan de energietransitie. Al meer dan 40 jaar gebruiken waterschappen zuiveringsslib voor het opwekken van energie door vergisting. Met deze ruime ervaring zijn verschillende zuiveringen uitgebouwd tot energiefabrieken.

Het CDA zet in op gezuiverd en schoon water dat probleemloos kan worden gebruikt door agrarische bedrijven, industrie en voor recreatie, maar vooral ook voor de bereiding van drinkwater. Door samenwerking met andere overheden, onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven worden problemen gezamenlijk opgelost. Vanuit het 'Deltaplan Waterkwaliteit en zoetwater' worden vanuit de centrale overheid verschillende doelen nagestreefd, waarbij de Waterschappen een belangrijke betrokkenheid hebben.

Uit onderzoek bij zorginstellingen, rioolwaterzuiveringen en het oppervlaktewater blijkt dat er resten van geneesmiddelen en andere natuur-vreemde stoffen in het watermilieu terecht komen die niet worden verwijderd of afgebroken. De RIVM heeft aangegeven dat het watermilieu hierdoor wordt beïnvloed of zelfs wordt verstoord. Hoewel het effect op lange termijn nog moeilijk is te voorspellen, vindt het CDA dat gezamenlijk met betrokken partijen (producenten, verstrekkers, gemeenten en waterschappen) moet worden gewerkt aan oplossingen. Naast aanpak aan de bron is het toevoegen van een aanvullende zuiveringstrap bij de rioolwaterzuiveringen op zich geen discussie, echter de vraag is wanneer.

Doordat het gezuiverde water van de rioolwaterzuiveringen steeds schoner wordt en constanter is van kwaliteit, is het ook steeds beter geschikt als industriewater. Ook kan worden geconstateerd dat de industrie steeds meer water nodig heeft. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de koeling van grote datacentra. De rioolwaterzuiveringsinstallatie als (industrie)waterfabriek vindt mede daardoor steeds meer opgang.

Een aanvullende trap voor verwijdering van resten van geneesmiddelen kan in die zin ook kansen bieden voor de afzet van het gezuiverde water voor industriële toepassingen. Voor de toekomst kan dit betekenen dat de locatie van een rioolwaterzuivering mede wordt bepaald door de mogelijkheid van de afzet van het effluent aan de industrie.

Dit betekent concreet:

- Maatregelen om met het klimaat om te gaan is de centrale duurzaamheidsopgave.
- Het CDA vindt dat 'hinderende wet- en regelgeving' nog steeds een aandachtspunt voor de legalisering van teruggewonnen producten, ook voor de handel in Europees verband. Denk hierbij ook aan het transport van voedingsstoffen naar gebieden waar deze in het kader van de bodemvruchtbaarheid gewenst zijn.
- Het CDA vindt dat het voor de afzet van grotere hoeveelheden teruggewonnen producten afkomstig van meerdere Waterschappen het de voorkeur verdient om samen te werken in een professionele afzet en kwaliteitsbewaking van het betreffende product. Voor de afzet van de producten zal een erkend kwaliteitssysteem en keurmerk moeten worden opgezet.
- Het CDA zet in op Waterschappen als energieleveranciers, voor het grootste deel voor eigen gebruik. Naast energiebesparing op alle Waterschapswerken wordt de opwekking en levering van duurzame energie verder geoptimaliseerd en geïntensiveerd.
- Het CDA wil door gericht personeelsbeleid medewerkers laten ontwikkelen met nieuwe technieken en technologie.
- Dat Waterschappen 'Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen' is voor het CDA vanzelfsprekend.

Waterplein in Rotterdam